

Ramowy program działania

Jedną z kompetencji dziekana wydziału, zgodnie ze statutem, jest inicjowanie prac dotyczących funkcjonowania i rozwoju wydziału i w konsekwencji opracowanie strategii rozwoju jednostki zgodnej ze strategią rozwoju uczelni.

Dlatego przedstawiam główne kierunki działania, które mają znaczenie zasadnicze dla rozwoju Wydziału. Priorytetem jest:

1. Reprezentowanie interesów Wydziału, czyli jego pracowników i studentów oraz dbałość o wizerunek Wydziału w kontaktach z władzami Uczelni i z innymi Wydziałami, także z innych uczelni.
2. Angażowanie szerokiego grona pracowników i studentów w inicjatywy podejmowane na wydziale, a także wspieranie tych inicjatyw.

Kierunki rozwoju wydziału należy wskazywać z perspektywy głównych funkcji realizowanych w uczelni, czyli funkcji edukacyjnej oraz funkcji badawczej.

Dotychczasowa aktywność wydziału i osiągnięcia w realizacji tych dwóch funkcji będą miały bezpośrednie przełożenie na dwa znaczące procesy, a zwłaszcza na ich skutki, które wydarzą się w nadchodzącej kadencji:

1. Rok 2017 - Parametryzacja – bardzo ważna dla Wydziału, bowiem proces ten zdecyduje o kategorii Wydziału i finansowaniu badań naukowych z uwzględnieniem przyznanej kategorii; nowa kategoryzacja obejmie dorobek za lata 2013–2016, ale trzeba pamiętać, że kategoryzacja jednostek naukowych jest procesem ciągłym, a jej główne cykle odbywają się, w założeniu, co cztery lata.

2. Akredytacja – ocena instytucjonalna – w świetle zmian mających na celu odbiurokratyzowanie szkolnictwa wyższego nastąpi zmiana rozporządzeń dotyczących Polskiej Komisji Akredytacyjnej i Krajowych Ram Kwalifikacji. Ocena instytucjonalna nastąpi najprawdopodobniej w roku akademickim 2019/2020.

Edukacja – elastyczność i jakość kształcenia

Spadek liczby studentów na studiach niestacjonarnych powinien być wykorzystany do poprawy jakości kształcenia, zwiększenia roli aktywnych form nauczania i zmniejszenia grup studenckich, co z drugiej strony stworzy nauczycielom akademickim warunki do większego zaangażowania się w prowadzenie badań naukowych.

Tymczasem, w obliczu takiej sytuacji i jej skutków finansowych, uczelnia i wydziały idą w odwrotnym kierunku: zwiększania grup ćwiczeniowych, czy ograniczania możliwości wyboru przez studentów zajęć np. na innych wydziałach.

Wiara w to, że alternatywne źródła dla finansowania publicznego uratują sytuację jest utopijnym poglądem. Tylko zapewnienie większej efektywności kształcenia i osiąganie wskaźników jakości i efektywności, odnoszących się tak do procesu kształcenia, jak i badań naukowych jest skutecznym rozwiązaniem. Finansowanie jakości/doskonałości kształcenia może i powinno być kierowane na wydziały i/lub kierunki studiów, które w wyniku akredytacji merytorycznej i instytucjonalnej zanotowały szczególne osiągnięcia w zakresie podnoszenia jakości kształcenia i jego internacjonalizacji, w tym w szczególności zdołały to potwierdzić w drodze akredytacji międzynarodowej. Należy mieć jednak świadomość, że tego typu finansowanie nie może być traktowane jako alternatywne, ale jedynie

uzupełniające w stosunku do finansowania opartego na podstawowej dotacji stacjonarnej w polskim systemie publicznego finansowania szkolnictwa wyższego.

Wydział posiada ogromny potencjał kadrowy, może poszczycić się osiągnięciami naukowymi, ale i dydaktycznymi o zasięgu międzynarodowym. Te osoby należy doceniać, pokazywać i promować. Potencjał kadrowy umożliwi chociażby tworzenie nowych kierunków studiów - dostosowanych do wymogów zmieniającego się rynku pracy. Po wdrożeniu Krajowych Ram Kwalifikacji, każda podstawowa jednostka organizacyjna posiadająca pełnię praw akademickich może taki kierunek studiów powołać do życia.

Wielu pracowników wydziału ma imponujące doświadczenie i kontakty ze środowiskiem biznesu, które nie do końca jest, a powinno zostać wykorzystane dla lepszej integracji środowiska biznesowego i naukowego. Taka integracja oznacza także rozwój naukowy i rozwój w obszarze dydaktyki i jest priorytetem strategicznym.

Koniecznością jest *customizing* - oferta dostosowanych wprost profili i efektów kształcenia do potrzeb konkretnych firm, czyli większy nacisk na współpracę nauki z biznesem. Myślę, że sprzyjać temu będą trwające prace nad nowelizacją ustawy o innowacyjności, w której przywrócone zostaną rozwiązania podatkowe zachęcające gospodarkę do współpracy z instytucjami badawczymi. Ponadto trwają prace dotyczące zmiany w koncepcji finansowania uczelni. Mniej środków pieniężnych zostanie przeznaczonych na dydaktykę, więcej na innowacyjność, współpracę międzynarodową, współpracę z biznesem. Wszystkie przedstawione poniżej kierunki działania wpisują się pozytywnie w te zmiany. Już teraz wysokość dotacji nie zależy w głównej mierze od liczby studentów.

W obszarze edukacji niezbędne jest podjęcie wysiłku w kierunku:

1. Nowych kierunków studiów, np. kierunki zamawiane/dofinansowane, które z dużym prawdopodobieństwem 'przyciągną' kandydatów - włączając w to współpracę z pozostałymi wydziałami Uczelni.
2. Organizowania nowych kierunków międzyuczelnianych, które zwiększą pulę studentów np. „Prawo i rachunkowość”, „Finanse i zarządzanie w e-biznesie” czy „Ekonomia i prawo”. Rynek potrzebuje ciągle, i to się nie zmienia, specjalistów utrzymania aplikacji, specjalistów budowy i rozwoju aplikacji oraz konsultantów znających się na obsłudze systemu zarządzania przedsiębiorstwem. Tu leżą duże możliwości współpracy nie tylko z Politechniką np. Wrocławską, ale konkretnymi praktykami i firmami, np. sfokusowanie się na rynku producentów gier komputerowych w kierunku technologii grafiki, modelowania 3D, czy wykorzystania sztucznej inteligencji bądź/i na kierunkach kreatywnych – wykorzystujących nowoczesne technologie oraz kompetencje miękkie. Współpraca z uczelniami zagranicznymi w kierunku studiów wspólnych/podwójnych dyplomów.
3. Indywidualizacji programów studiów, ponieważ proces dydaktyczny jest dość zrutynizowany, nastawiony głównie na niedawnych absolwentów szkół średnich, mało przyjazny dla osób starszych i chcących studiować w nietypowy sposób (np. *blended learning*). Taka indywidualizacja programów studiów (konsultacje całej społeczności akademickiej Wydziału) oraz wzrost atrakcyjności oferty to podstawowe kierunki działania – inne formuły studiów, większa elastyczność, modułowość programów, profilowanie zawodowe.
4. Dążenia do tego, aby każda specjalność/kierunek miała 'opiekuna' biznesowego, a także działania na rzecz pozyskania sponsorów i fundatorów dodatkowych stypendiów naukowych oraz nagród dla wyróżniających się studentów. Kontynuowanie prób uruchamiania większej liczby studiów/specjalności dualnych.

5. Wykorzystania portfela relacji z wydziałami innych uczelni dla wspólnych przedsięwzięć dydaktycznych, naukowych i innych.
6. Zaproszenia pracowników z grupy adiunktów do organizacyjno-koncepcyjnego włączenia w procesy dydaktyczne, np. w formie opiekuna/współopiekuna specjalności, co spowoduje większe zaangażowanie w realizację funkcji edukacyjnej Wydziału.
7. Rozważenia licencjackich studiów, które realnie dają tytuł zawodowy. Taka oferta daje dużą elastyczność rekrutacji i może być atrakcyjna dla osób już pracujących szczególnie przy wykorzystaniu możliwości zaliczania punktów ECTS studentom, którzy w systemie kontrolowanym przez instytucje oświaty np. kuratoria zdobywały kwalifikacje w kształceniu nieformalnym i poza formalnym. Rozważać można uznanie praktyki zawodowej. To powinno skutkować obniżeniem czesnego a zatem wzrostem liczby studentów i korzyścią skali. Tylko trzeba to eksponować i promować. Tutaj możliwe są dalsze programy przygotowujące do uzyskania certyfikatów potwierdzających wiedzę oraz kompetencje (np. EBCL - Europejski Certyfikat Kompetencji Biznesowych, Certyfikat YoungMBA Fundacji Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych, Certyfikat eksperta usług księgowych SKwP, czy certyfikat CIA - Certified Internal Auditor).
8. Innej formuły studiów doktoranckich – zastraszająco mała liczba kandydatów na te studia powoduje wiele emocji ze strony doktorantów, dotyczących np. programu studiów, a przecież składnik studencko – doktorancki jest ważny w algorytmie wyliczania dotacji, dlatego jakość kształcenia na tych studiach musi być przedmiotem szczególnej uwagi. Studiów doktoranckich płatnych – formuła executive PhD Studies
9. Akredytacji – moim marzeniem jest akredytacja AACSB Wydziału ☺, a na poziomie Uczelni uzyskanie logo Human Resources Excellence in Research.

Kluczem do sukcesu w obszarze edukacji jest bezpośredniość i szczerść w rozmowach z pracownikami i studentami; otwartość na wszystkie ciekawe pomysły i oryginalne inicjatywy prowadzące do podnoszenia jakości kształcenia, a tym samym do większej integracji wspólnoty akademickiej na naszym Wydziale oraz szerokie konsultacje inicjatyw wydziałowych w środowisku Wydziału.

Otwartość na studentów i ich propozycje, postulaty, pomysły to istotne wsparcie w egzekwowaniu wysokiej jakości kształcenia i tym samym w tworzeniu pozytywnego wizerunku całego Wydziału.

Bez zaangażowanej w działalność Wydziału kadry naukowej i studentów, nasza jednostka nie ma wielkich szans na prawidłową realizację i rozwijanie oferty programowej oraz uatrakcyjnienie procesu kształcenia. Ma to niebagatelne znaczenie w budowaniu wizerunku Wydziału.

Badania

Dążenie do wypracowania formuły współdziałania na rzecz publikacji o wysokiej randze oraz w kierunku uzyskiwania większej liczby grantów ze środków centralnych. To ważny element finansowania zewnętrznego – projekty badawcze uzyskiwane, na zasadzie konkurencyjności, od agencji finansujących badania.

Taka formuła doprowadzić może do zmniejszania sztucznych, emocjonalnych i irracjonalnych barier między dyscyplinami. Jeśli udałoby się przezwyciężyć te bariery, wspierałoby to współpracę między przedstawicielami różnych dyscyplin i umożliwiło mierzenie się z naprawdę dużymi wyzwaniami, które zawsze mają charakter interdyscyplinarny!

Konieczne jest w rezultacie inicjowanie spotkań i tworzenie wspólnych projektów badawczych, również z udziałem studentów i doktorantów. Bez włączenia doktorantów w projekty badawcze realizowane przez Wydział nie osiągnie się ich identyfikacji z Wydziałem. Automatycznie takie projekty badawcze stają się naturalnym źródłem finansowania doktorantów oraz mają realny wpływ na liczbę przygotowanych prac

doktorskich przez naszych doktorantów. Skuteczność w aplikowaniu o granty badawcze można próbować zwiększyć angażując doświadczonych ekspertów z Wydziału oraz osoby, które potencjalnie gwarantują większą skuteczność. Instytucjonalne formy organizacji wsparcia tych procesów są niezbędne na poziomie uczelni.

Skoro podstawowym kryterium ustalania wysokości dotacji jest kategoria naukowa, pokazująca potencjał jednostki i efekty prowadzonych przez nią badań, to w sposób oczywisty premiowane są jednostki, które mają rzeczywiste osiągnięcia naukowe i cechuje je jakość prowadzonych prac badawczych. Dlatego znaczenia nabiera produktywność naukowa i jej zależność od różnych kryteriów oceny badań. Pracownicy mają tendencję do orientowania swojej działalności według wytycznych i ocen, ale głównie dotyczy to procedur awansowych.

W rezultacie konieczne staje się jasne komunikowanie, jakie osiągnięcia mają wpływ nie tylko na dorobek badawczy pracownika, ale które także mają realny wpływ na ocenę jednostki/wydziału.

Informatyzacja i organizacja

Sprawność organizacyjna to poważny aspekt działania Wydziału, który zapewnia komfort realizacji wszystkich funkcji dydaktycznych i naukowych.

Dążenie do pełnego wykorzystania możliwości, jakie dają systemy dostępne na Uczelni umożliwiające procedowanie wielu spraw przez Internet, jest niezbędne w konfrontacji ze studentami biegłymi w wykorzystywaniu technologii.

Wśród istotnych zadań wskazuje na:

- Wspieranie działań zmierzających do procedowania wszelkich podań studenckich z wykorzystaniem USOS-a to jedno z podstawowych zadań.
- Istotne jest ekstensywne wykorzystanie strony internetowej Wydziału w celach informacyjno-promocyjnych chociażby takich jak:
 - 1) promocja pracowników naukowych i ich osiągnięć (książki, artykuły, referaty, wykłady, sukcesy w biznesie) – na stronie Wydziału, zapraszanie na Radę Wydziału;
 - 2) transparentność informacji i sprawny przepływ informacji – skierowany do wszystkich pracowników Wydziału.
- W obszarze organizacji obsługi studentów niezbędne jest uwzględnienie głosu, postulatów i pomysłów studentów – to oni są naszymi klientami i od ich zadowolenia zależy także, a raczej znacząco, wizerunek Wydziału. Pomysły w tym zakresie powinny pochodzić także od pracowników, którzy niejednokrotnie je zgłaszają, oraz od samych pracowników dziekanatu.
- Konieczne jest zasięganie opinii przedstawicieli studentów we wszelkich sprawach dotyczących studentów.
- Niezbędne jest także organizowanie posiedzeń Rady Wydziału poświęconych dydaktyce, co doprowadzi do zaangażowania i rzeczywistego uczestnictwa studentów w funkcjonowanie tego organu.

Wskazane wyżej działania pozwolą na rzetelne zdiagnozowanie sytuacji, bez podejmowania gwałtownych i niemających uzasadnienia działań.

Zmiany strukturalne

Najlepsze uczelnie w Polsce, które mają rangę uniwersytetów badawczych, są wewnętrznie bardzo niejednorodne i funkcjonują tam wydziały o różnej jakości. Sposób finansowania jest adresowany jednak do całej uczelni. Z drugiej strony uprawnienia akademickie są wyrazem potencjału naukowego kadry

akademickiej uczelni. A składnik uprawnień, ważny z punktu widzenia dotacji, jest mierzony właśnie liczbą uprawnień akademickich, doktorskich i habilitacyjnych, posiadanych przez uczelnię.

Jednym z kierunków mogą być zmiany strukturalne, ukierunkowane na większą homogeniczność, ale muszą być ewolucyjne i szeroko dyskutowane i transparentnie komunikowane na Wydziale. Pracownicy Wydziału są jego ważnym interesariuszem i to oni bez wyjątku powinni w tych procesach mieć istotny głos.

W mojej opinii nie powinno się przeprowadzać gwałtownych zmian profilu działania Wydziału. Wydział, który powstał w 1976r. jest historycznie wydziałem Zarządzania i Informatyki. Obecna formuła nazwy została przyjęta w 2007 r. Jest to rezultat naturalnego procesu rozwoju nauki, w tym wyrastania nowych specjalności naukowych i dyscyplin.

Tylko rozsądne działania nie doprowadzą do chaosu organizacyjnego związanego z uprawnieniami, kategoriami (parametryzacja), kierunkami, godzinami pensum czy kierunkami. I raczej wymaga to dyskusji ogólnouczelnianej niż wyłącznie jest w dyspozycji Wydziału. W tej dyskusji powinny dominować wyłącznie względy merytoryczne i racjonalne.

Kolejnym rozwiązaniem może być autonomia finansowa Wydziału, co miałoby wpływ motywacyjny (efekty wypracowane na wydziale 'idą' za wydziałem), ale także wymusiłoby myślenie rynkowe. Często, w świetle doświadczeń wielu jednostek, lepsze wykorzystanie środków następuje w sytuacji ograniczonych zasobów, czyli może być motywem dla większej efektywności działań.

Następnym kierunkiem działania może być aktywność na rzecz większej produktywności badawczej. Wielkość jednostki badawczej i produktywność badawcza są powiązane. Dlatego rozważając zmiany dotyczące struktur instytutowych, czy zasadności istnienia katedr trzeba brać pod uwagę potencjalne korzyści i zagrożenia.

Głównym uzasadnieniem dla tworzenia większych grup badawczych jest osiąganie przez członków większych grup znacznie większych korzyści w wyniku łączenia potencjału intelektualnego, zasobów statutowych oraz obniżania kosztów związanych np. z administracją, a na poziomie grupy badawczej daje możliwość większego stymulowania pomysłów badawczych poprzez interakcje ze współpracownikami i optymalizowaniem prac w czasie. Większe zespoły mają większe możliwości podziału obowiązków dydaktycznych, tym samym pozostawiając więcej czasu na badania.

Zespoły duże mają również większą szansę na osiągnięcie sukcesu przy aplikacji wniosków grantowych/projektowych oraz mają większe szanse na przyciągnięcie uznanych naukowców. Z drugiej strony, duża jednostka oznacza także mniejszą intensywność współpracy pomiędzy badaczami i mniejsze zaangażowanie.

Przygotowanie się do roli Krajowego Naukowego Ośrodka Wiodącego jest kolejnym, ważnym wyzwaniem. Szukanie partnerów do konsorcjum, które może umożliwić przeprowadzanie kompleksowych badań naukowych w zakresie specjalności reprezentowanych na Wydziale jest konieczne już teraz. W końcu przecież konkurs na KNOW-y zostanie ogłoszony w obszarze nauk ekonomicznych i trzeba być na to przygotowanym. Jednym z warunków sukcesu jest nowoczesne zarządzanie wspierające innowacyjność i elastyczność uczelni.

Wiele przedstawionych kierunków działania jest zależne od sytuacji, czyli rozwiązań, polityki i strategii na poziomie Uczelni, także od rozwiązań systemowych, ale szczególnie od woli tych, którzy się z Wydziałem identyfikują.